

RUŽA LUCIJA:

Slovensko Kosovo.

Dramatični prizor.

Ozadje odra je uprizorjeno tako, da nam kaže simbol zasedenega ozemlja. K tej sceni pripadajo mučenik v okovih, ki pomenja zaslužnjeni narod, in deklice mučenice, ki tožijo in kličejo Pravico. Čuva jih tiran. — Ospredje odra ima veselo, praznično lice.

Guslar (*prihaja; njegov glas se vedno bolj jača; obstoji sredi odra*):

Hej, hej, bratje junaki!

Pel vam bom pesem o Kosovem polju,
otožnem, nesrečnem Kosovem polju...

Dečki (*se zgrnejo k njemu od vseh strani*):

Pozdravljen, pozdravljen, guslar naš!

Ti mnogo veš, opevati znaš
naše zgodovine davne, slavne čine,
naroda trpljenje,
upanje v vstajenje.

Pozdravljen, pozdravljen, guslar naš!

Guslar:

Bratje junaki, teman, teman

bil je na Kosovem Vidov dan.

Ječala so srca, tekla je kri,

za križ in svobodo tekla je kri...

Padel je Lazar car,

oj, padel je slavni car,

turški ga sultan Bajezit

umoril je srdit.

Bratje junaki, teman, teman

bil je po bitki narodov san.

Noč pa ni večna nikoli, nikoli!

Iz teme zbudi se jutra smehlaj,

iz sna v prebujenje, v svobodo žar

kaže usoda narodom pot.

Rešil nas Peter je Osvoboditelj,

združil nas brate v narod močan.

Domovja višine — Triglav in Balkan —

prepevata k solncu zdaj pesem mladine.

Dečki:

Mi smo mučnikov sinovi!

O, blagoslovljena kri, ki si to zemljo pojila,

da se nam zlata in čista
 iz nje je svoboda rodila!
 »Sinovom svobodo!«
 tako govorili so naši očetje
 iz teme in bede v bodoče stoletje.
 Svoboda, ti si blagoslovljen kruh,
 narodu hrana, življenje, rast.
 Brez tebe ni moči,
 ni upanja, ki slajša dni.
 Kdor tebe nima, ne dozre
 poti v višine človečanstva;
 trpin, obsojen v hlad pregnanstva,
 umira narod in umre.

Guslar:

Oj, bratje junaki,
 pel vam bom pesem o Kosovem polju,
 otožnem, nesrečnem Kosovem polju...

Dečki:

Saj Kosovo polje je maščevano,
 Kosovo polje je rešeno.

Guslar:

Oj, bratje junaki,
 nad morjem Jadranskim,
 pod tožnim goriškim solncem,
 pa preko Zile in Drave,
 preko Karavank, na Gospé Sveti —
 trpi in ječi in plaka
 in čaka brata junaka
 slovensko Kosovo polje!...
 Trpi... in ječi... in plaka...
 in čaka brata junaka...

Deklice:

Reši nas! Reši nas!
 Glej — narod umira,
 obsojen brez pravde.
 Pridi od vzhoda, mladi ptič,
 z očmi plamtečimi nam razjasni noč!
 Glej — narod umira
 žejen in bičan
 brez krivde kot Krist.

Guslar (*odhajajoč*):

Trpi... in ječi in plaka
 in čaka brata junaka
 slovensko Kosovo polje...

Dečki:

Pravica!... Mi nočemo krvi,
mi vemo, da sovraštvo le sovraštvo rodi.
Mi želimo tvojo in ljubezni moč!
Verujemo, da prideš ti,
ker te kličemo, ker te hočemo!
Pridi! Mi nočemo zla!
Naše sestre ti krono pletó
iz bršljana in rož.
Pridi! Iz naših rok boš prvovenčana!

Deklice:

Pravica!...
(*Pravica nastopi.*)

Dečki (*pozdravljajoč*):

Pravica!

Pravica:

Jaz sem samo vaša želja,
vaše čisto hrepenenje,
vaša mlada vera in ljubav.
Moja prava moč pa še spi
v dušah vseh narodov sveta
in čaka, da jo krepak junak
s plemenitostjo svojo prebudi.
Ne z mečem — z besedo,
ki bo ves svet prepričala,
da sem edina, ki lahko reši
srca in duše prepadov, pogina;
da narode zbližam
in vodim do zmage Boga!
Ker vsa zla in maščevanja
vežejo vas v krogotek,
ki mu satan divje svira,
zmagujoč iz veka v vek.

Dečki:

Ti sveta, prerokovana,
ker si tu, pokaži nam sen,
ki se bo uresničil,
ko boš rojena in priznana!

Deklice:

Pravica!

Pravica (*stopi k tiranu*):

Ukazuj sebi, tujih ne muči!

Tiran:

Jaz hočem biti gospodar!
Kdor se upira, moj udar
ga nauči pokornosti in reda.
A kdo si ti!?

Pravica:

Pravica.

Tiran:

Laž!

Dečki:

Resnica!

Tiran:

Laž!

Glasovi narodov (*iz daljave*):

Resnica!...

Tiran:

Od kod ti glasovi!?

Pravica:

To so glasovi narodov!

Tiran:

Laž!

Glasovi narodov:

Resnica!...

Tiran:

Kaj naj storim?...

Pravica:

Razveži vezi!

Tiran (*odveže od stebra mučenika in oprostí roke deklicam*):

Kaj ukazuješ še?

Pravica:

Živi tako, da boš vreden življenja!

Tiran (*vdano*):

Slava! (*Izgine.*)

Dečki:

Slava!... Slava!... Slava!...

Vsak deček prime za roko eno izmed deklic. Pravica da roko mučeniku, preko bičanih ramen ga odene z državno trobojnico. Vsi tvorijo v ospredju lepo skupino. Dečki in deklice zapoje po melodiji »Po jezeru« pesem:

Koder biva rod Slovanov,
solnce svobode žari,

kot v valovih pajčelanov
k nebu pesem nam kipi.

Dragi bratje, sestre mile,
prišel je veselja dan.
Dedom slavnim izpolnile
nade so se v dom krasan!

Takoj nato zaplešejo okolo Pravice in mučenika kolo z besedilom:

V naši gori zeleni
spet slovanska lipa
in mladina svobodna
narodu je dika.
Živi majka, živi oče!
Živi selo, srce naše,
zdravo in veselo!

Grad carja Dušana v Skoplju